

Kvinden og Samfundet

Udgivet af



Dansk Kvindesamfund.

Nr. 11.

Kontor: Nørregade 33, St.

10. Oktober 1899.

Udgaar hver Tirsdag.

15. Aarg.

Julie Laurberg.

Fotograf.

Hotel du Nord.

Indgang ad Porten. Elevator.

Tandlæge

Frøken Anna F. Hansen,

Frederiksborggade 34.

Redaktionen træffes hver Torsdag fra Kl. 1—3, Nørregade 33, St., Dansk Kvindesamfunds Kontor.

Annonceprisen er: Forsiden 20 Øre, 3die og 4de Side 15 og 12 Øre pr. Petitionline — 10 % for mindst 3 Gange Indrykkelse. Løbende Annoncer Aaret rundt 15 % Rabat.

Litteraturen og de sociale Bevægelser,

et Indlæg i Dagens Spørgsmaal

af Ida Johnsen, f. Jessen.

(Fortsat.)

Er vor hjemlige Kvinde da denne fade, elskovssyge og lade Skabning, der ikke ejer en nævneværdig ærlig Følelse i hele sin Krop?

Kan man frakende hende, at hun alvorligt og dygtigt har taget Kampen op for alle de Opgaver, der blev fordret af hende, for at bane sig en Vej?

Naar vi vil skildre vor hjemlige Kvindeskikkelse i al sin Almindelighed, er det et Menneske, der stræber mod alt godt og dygtigt, som helst vil leve i Ægtestanden, men skikker sig forstandigt og flinkt i Selverhverv, hvis hun bliver ene. Men den Mand, hun giver sin Haand, og de Børn, hun føder til Verden, vogter hun med ubrødelig Troskab, ligesom der gennemgaaende i alle Stænder hersker hæderlige ægteskabelige Forhold.

Det er altsaa ikke fra den Klasse af Kvinder, der i 60—70erne begyndte Rejsningen for Arbejde og en lysere Tilværelse, at vore moderne Skribenter har taget deres Typer.

Men stiler den moderne Literatur da hen imod at udvikle det 20de Aarhundredes Kvinder til den mondæne Odalisk, som vi idelig træffe i Romanerne?

Dertil kan vi vist roligt svare nej!

Er der noget, Dr. E. Brandes, saa vel som alle Mænd, sætter Pris paa, saa er det en ærlig trofast Kvinde. Ja, skønt det lyder paradoksalt og mange vil opløfte et Ramaskrig, naar man tænker paa, hvad der altsammen er bleven sagt og skrevet, overer jeg dog at paastaa, at Manden i sin inderste Hjertekrog foretrækker, hvad man i jevn Forstand mener med „en from Kvinde“. Der er vist ikke en af Tusinde Mænd, der holder af, at hun er gudsfornægtende. Saadan kan hun være udmærket til at faa sig en Pas-

! En nem og velkommen Konfirmationsgave !

er et Præsentkort fra Juveler Th. Halgreens store Lager af Sæsonens Nyheder i Guld & Sølv til reelle, bestemte Priser.

Gothersgade 34, lige for Regnegade.

Vældegaard,

„Hjem og Husmoderskole“
for unge Piger.

Til Foraaret modtages Elever paa Husmoderskolen paa Vældegaard, som af dens Ejer, Prins Valdemar, i Vinter indrettes tidssvarende til dette Brug.

Hjemmet og Skolen ledes af Undertegnede.

Fru Juliane Blicher-Hansen,
Vældegaard pr. Gentofte.

Rs. Hansen,
Vældegaard.

Frøken Marie Jespersen,
exam. Skolekøkkenlærerinde.
Odense.

siar med ved en Cigaret efter Bordet — og et Pokkers brilliant Fruentimmer! men skal samme Mand vælge den, der faar hans Navns Ære i sin lille hvide Haand, den der skal holde Hjemmets hellige Alterild i Lue midt i Livets mangefarvede Problemer, den, der skal føde og opdrage Slægten, der fortsætter hans Navn, føler han sig stærkest draget til den Kvinde, der har bevaret et lille Lønkammer i sit Hjerte, ubesmittet af Dagens fade Opfattelse, hvor han kan ty hen, naar det bliver ham selv for kvalmt.

Dette Sind er jo vel en af Hemmelighederne ved „das ewig weibliche“ (det evig kvindelige).

Da de to ovenomtalte Bevægelser var godt i Gang, begyndte „Fjerdestand“ at røre paa sig.

Lyset fra den stadig voksende Kultur naaede ogsaa til den Del af Befolkningen og viste den nye Veje. Den ræsonnerede omtrent som saa: „I Aartusinder har vi baaret Samfundets tungeste Byrder, men nu skal det have Slut. Vi har samme Ret til den Skat, der udgør Menneskeslægten Lykke og bærer alle denne Verdens Goder i sit Skød. Nu graver vi efter den; skulde den end koste vort Liv, finde den vil vi!“

Kendsgerninger vise, at Fjerdestand foretog denne Bevægelse lige saa hurtigt og dygtigt, som de to andre vare foretagne.

Men een Fejl begik Samfundet, nemlig at det lod Fjerdestand staa saa godt som ene i Kampen, uagtet den i Følge sine Traditioner var den Stand, der havde det største Krav paa Støtte. Underligt nok har den næsten til alle Tider haft Samfundet imod sig, naar den har forsøgt at rejse sig.

Her hjemme er det egentlig kun Oppositionens Presse, der har ydet den nogen nævneværdig Hjælp.

Imidlertid vilde Fjerdestands Døtre, som naturligt var, ikke blive i den Sæk, Forældrene var slupne ud af. De vilde ogsaa fryde sig ved Duften af den for alle Menneskebørn saa be- daarende Uafhængighedsblomst.

Den bundne Tjenestepigestilling, der hidtil havde været deres Hovederhverv, blev dem for trang, og de kastede sig derfor ind paa Forretningsmarkedet.

Derved gjorde de Konkurrencen endnu sværere for Mellemklassens Døtre, end den havde været i Forvejen. Men een skæbnesvanger Fejlslutning gjorde de, naar de troede, at Regning og fine Klæder var tilstrækkelige Midler til at bryde Banen. De manglede Forudsætningerne for at kunne se, hvor lang Vejen og Arbejdet er til „Dannelse“.

Den moralske Støtte, som Mellemklassens Døtre havde fra deres Hjem, og som de til Dels selv havde haft fra de samme Hjem, da de var Tyende, savnede de nu, og blev derved i mange Tilfælde et Bytte for Bohémelivet.

Her har de meget omstridte Digtere dyppet deres Pensler og malet deres mangefarvede Billeder!

Det var ikke ædelt gjort, og Emnerne er ikke udførte paa en forædlende Maade.

Grundtvig havde fra første Færd især sit Blik rettet paa Folket og dets Bevægelse.

Hans store Seerblik har staaet sin Prøve! De mange udmærkede Initiativer, han gav i Retning af Folkeudvikling, har baade hans Venner og Modstandere sandet og benyttet.

Det grundtvigske Parti var særlig egnet til at støtte enhver god Frihedsbevægelse ved sit friske Livssyn og frisindede Tænkesæt. De smaa Skærmydsler, der udadtil var opstaaet mellem dem og Befolkningen, havde mest en holbergsk Gemytligheds karakter uden nogen Brod, og vilde være endt i al Fredelighed; men Partiet forlagde tidlig sin Arbejdsmark fra Hovedstaden ud til de roligere Landboforhold.

Efter at have strøet lidt elskværdige Blomster paa Kvindesagen, drog de bort fra de sociale Bevægelser egentlige Brændpunkt — Hovedstaden. — I Landbostanden fandt de en i høj Grad frugtbar og modtagelig

Tandlæge

Fru Tofte-Siesbye,
Amagertorv 31.

MODES.

R. OETTINGER.

Østergade 16.

Kunstige Tænder

indsættes smukkest og billigst med Garanti Reparationer paa 2 Timer.

Julie Detlefsen,

Frederiksborggade 41. Telef. 1906.

Jordbund, og man tør vel gaa ud fra, at det er dem, det skyldes, at den Stands Kulturtrin er højere end noget andet Lands. Det skønneste Maal, de har opnaaet, er maaske dog, at de er blevene Part af den Jordbund, de har arbejdet med.

Ved deres Bortgang mistede Fjerdestand, der overvejende er repræsenteret i Hovedstaden, en uvurderlig Støtte. Havde Arbejdsstanden i deres Rejsning haft samme Støtte, som Landbostanden har haft fra den grundtvigske Lejr, vilde disse Dages Fysionomi vist have været et andet.

Indre Mission tog det besværlige Byarbejde op med fuld Damp, men den tog ikke, som Grundtvig og senere Oppositionen, det store Maal over den hele udstrakte Kampplads. Missionen delte Kræfter og Midler i tusinde smaa Dele. Den lagde Sten til Sten og byggede Anstalter, Stiftelser og Kirker i det uendelige, hvorimod det grundtvigske Parti undgik denne Fristelse og lagde størst Vægt paa de levende Stene. De ovenomtalte Foretagender støttede Kirken i Fortiden, men det ligger Aar tilbage; nu til Dags, i det mindste for vort Lands Vedkommende, hæmmer de den maaske lige saa meget som de fremmer den. Fjerdestand vil i vor Tid ikke modtage Barmhjertighedshjælp under nogen Form; den vil selv erhverve sig eller arbejde sig til sine Goder, ikke skyldes Tak for, hvad der er dens Ret. Den forlanger sin Part af Kundskabstrøet, som den, saa vel som hele Menneskeslægten gav i Pant for Paradisfreden, og som den æder sig alt mætttere og mætttere i; kun har den altid knurret, naar Fjerdestand vilde smage.

(Sluttes.)

Til Redaktionen!

Naar Dansk Kvindesamfund har vedtaget, at „Kvinden og Samfundet“ skal udgaa hver Uge og særlig sætte de arbejdende Kvinders Sag paa sit Program i Haab om Samarbejde med disse, da vil jeg intet hellere; netop de sidste Tidens Brydninger maa have lært os alle, hvor nødvendigt Sam-